

ISPITIVANJE MIŠLJENJA MLADE POPULACIJE U VEZI BAVLJENJA AGRARNIM PREDUZETNIŠTVOM NA PODRUČJU JABLANIČKOG OKRUGA

Marko Janačković

Akademija strukovnih studija južna Srbija

Leskovac, Srbija

marko.janackovic@vpsle.edu.rs Orcid: 0000-0002-1789-3453

Apstrakt

U vremenu ubrzanih globalnih promena, agrarno preduzetništvo je prepoznato kao afirmativno područje za mlade, naročito one sa kreativnim duhom i idejama koji bi bili iskorišćeni u svrhu inoviranja preduzetničkih agrarnih aktivnosti. Glavna ideja rada ispoljava se u identifikovanju individualanih, ekonomskih i socijalnih faktora i njihovom uticaju na intenciju mladih da se bave preduzetničkim aktivnostima u agraru. Rezultati dobijeni primenom metoda anketnog upitnika pokazuju da analizirani faktori imaju izvesni stepen uticaja na mišljenje mladih u vezi bavljenja preduzetničkim agrarnim aktivnostima. Faktor nedovoljne odlučnosti kod rešavanja poslovnih izazova iz agrarne sfere kao i odsutnost socijalne širine kod nekih poslovnih situacija, su glavne manjkavosti na putu njihove veće uključenosti u ovoj sferi. Dobijeni nalazi sugerisu primamljivost bavljenja preduzetničkim agrarnim aktivnostima od strane mladih.

Ključne reči: agrar, preduzetničke aktivnosti, mlada populacija, područje Jablaničkog okruga

INVESTIGATING YOUNG PEOPLE'S ATTITUDES TOWARD AGRICULTURAL ENTREPRENEURSHIP IN THE JABLANICA DISTRICT

Abstract: In a time of accelerated global change, agricultural entrepreneurship is recognized as a promising field for young people, especially those with a creative spirit and ideas that can be applied to entrepreneurial activities in agriculture. The main objective of this paper is to identify individual, economic, and social factors and assess their influence on the intentions of young people to engage in agricultural entrepreneurship. The results obtained using the survey questionnaire method show that the analyzed factors have a certain degree of influence on the opinion of young people regarding engaging in entrepreneurial agrarian activities. The factor of insufficient determination in solving business challenges from the agrarian sphere, as well as the limited social perspective in some business situations, are the main shortcomings on the way to greater youth involvement in this sphere. The obtained findings suggest the attractiveness of engaging in entrepreneurial agricultural activities by young people.

Keywords: agriculture, entrepreneurial activities, young population, area of Jablanica district

UVOD

Mnoge zemlje u svetu su prošle kroz tranzicione procese na putu njihove izgradnje u moderne demokratske države. Ti procesi u njima, nisu bili niti laki, niti su kratko trajali. Sve više je očigledno da su u njima obrisi globalizacije poprimili široke razmere. Sa snažnim uplivom globalizacije u sve pore društva, njegov dalji napredak je moguć samo uz uvažavanje novonastalih okolnosti (Kujović i Meta, 2022). Jedna od oblasti koja je primorana da se adaptira izmenjenim svetskim prilikama je preduzetništvo. Ono je oduvek imalo zapaženu ulogu u razvoju svetskog društva. Ta uloga se ispoljava kroz afirmisanje pokretanja novih zapošljavanja, jačanje privrednog ambijenta i stimulisanje ekonomskog napretka zemalja. Sa rastućim talasom svetske nezaposlenosti, naročito mlade populacije, promovisanje preduzetničkih aktivnosti među mladima je jedan od načina ublažavanja novonastalog problema.

Prepoznato je da je agrarni sektor idealno mesto za stimulisanje preduzetničkih aktivnosti među mladima (Babu et al., 2021). Kako je rekao Frenklin Ruzvelt, opstanak i prosperitet jedne nacije nije moguć bez mladih. Oni se moraju negovati, a to je moguće jedino uz državnu pomoć. Mnoge zemlje u svetu su pokrenule programe osnaživanja mladih da se bave preduzetničkim aktivnostima u agraru. Tu se ubraja i zemlja Srbija. Najsvežiji primer davanja podrške mladima da pokrenu preduzetničke aktivnosti u agraru je program pod nazivom “Jačanje mladih poljoprivrednika za korišćenje lokalnih poljoprivrednih podsticaja”. Program je proistekao kao plod zajedničke saradnje Udruženja mladih poljoprivrednika Srbije i Centra za održivu poljoprivredu i ruralni razvoj (Janačković & Dimitrijević, 2024). Usmerenje ka stimulisanju ovih programa od strane kreatora ekonomske politike ne iznenađuje, imajući u vidu da je prepoznato da dalji ekonomski napredak zemlje nije moguć bez snažnog agrarnog sektora. Produkt ovih programa je isticanje u prvi plan nekih novih osobina mladih ljudi. One se odnose na njihov inspirativni duh, i intenciju da budu u korak sa najsavremenijim svetskim praksama u agrarnom sektoru.

U radu je nakon analiziranja socio-demografskih karakteristika ispitanika, sprovedena analiza faktora koji utiču na mlade u vezi bavljenja preduzetničkom aktivnošću u agraru. Reč je o individualnim, ekonomskim i socijalnim faktorima. Ključan cilj rada se upravo iscrpljuje u identifikovanju ovih faktora koji utiču na intenciju mladih da se bave preduzetničkim aktivnostima u agraru. Za istraživačke potrebe, izabrano je područje Jablaničkog okruga. Mladi iz ovog regiona su posredstvom Google forms platforme davali odgovore u vezi njihovog opredeljenja da se bave preduzetničkim aktivnostima u agraru.

Imajući u vidu prethodno iznete konstatacije, rad je koncipiran na sledeći način: Nakon uvodnih razmatranja, u prvom delu dat je prikaz istraživačkih studija koje su ranije obrađivale ovu tematiku. Drugi deo rada opisuje korišćenu metodologiju istraživanja. U trećem delu rada dat je prikaz rezultata istraživanja. Poslednji deo rada sadrži zaključna promišljanja i preporuke u vezi stimulisanja preduzetničkih aktivnosti u agraru među mladima.

PRIKAZ PRETHODNE LITERATURE

Interesovanje mladih za preduzetničkim poduhvatima je u naglom porastu tokom poslednje dve decenije. To je u neku ruku fenomen povezan sa razvojem globalnog društva i njegovim blagostanjem. U naučnim krugovima, do današnjih dana postoji mnoštvo studija koje su obrađivale tematiku preduzetništva i preduzetničkih intencija mladih. (Adeniyi, Gamede & Derera, 2024; Musiiwa, Khaola & Rambe, 2019; Nwibe & Ogbuanya, 2024; Al-Tekreiti, Al Khasawneh & Dandis, 2024; Martins, Shahzad & Xu, 2023; ÇAKMAK & DÜŞÜKCAN, 2020; Romero-Parra, Romero-Chacín & Barboza-Arenas, 2022; Božić, 2023; Owoseni et al., 2021; Kunday & Çakır, 2017; Bilewicz & Tsimayeu, 2021; Jomah, 2018; Zehir & Bektas, 2022;) Međutim, studije posvećene agrarnom preduzetništvu su tek poslednjih desetak godina ugledale svetlost dana. Od tih dana, njihova brojnost raste iz godine u godinu. O nekima će biti više reči u narednim redovima.

Razmatranje činilaca koji utiču na stepen uspešnosti projekta agrarnog preduzetništva među mladom populacijom je centralna preokupacija istraživačke studije Rabithoh i ostalih (2023). Unutar same studije je obuhvaćeno istraživanje koje je obavljeno na studentima preduzetnicima fakulteta za stočarstvo Univerziteta Padjadjaran. Pomenuti univerzitet je jedna od obrazovnih ustanova koja je dobila državnu finansijsku pomoć kao meru podrške promovisanju razvoja agrarnog poljoprivrednog preduzetništva među mladima. Istraživanje je obavljeno putem intervjuisanja studenata koji su učestvovali u prethodno navedenom programu. Rezultati sugerišu da dve promenljive imaju ključnu ulogu u odabiru poljoprivrednog zanimanja od strane mlade populacije. To su promenljive vezane za ostvareni obim proizvodnje i prodaje.

Naredna istraživačka studija se bavi tematikom spoznaje suštine agrarnog preduzetništva i njegovog približavanja mladoj populaciji (Bildirici & Çalık, 2021). Imajući to u vidu, intencija agrarnih preduzetnika je da pronalaze nove, inovativne metode kako bi njihovu proizvodnju učinili održivom u eri stalno prisutnih klimatskih promena. Kroz studiju se u tom smislu navode akvaponski sistemi. Reč je o inovativnoj metodi proizvodnje hrane u uslovima sve izraženijih klimatskih promena. U studiji je zaključeno da bez dimenzije inovativnosti, budući mladi agrarni preduzetnici ne mogu da računaju na opstanak u promenljivom tržišnom okruženju.

U studiji (Adeyanju et al., 2023) istražuju se glavni pokretači kod mladih koji im daju podstrek da participiraju u programima pokretanja poljoprivredne proizvodnje. U njoj je ispitano da li, i u kojoj meri učešće u programu utiče na agropreduzetničke veštine kod mladih. Tom prilikom ispitivane su determinante poput starosne dobi, područja stanovanja, obima privređivanja i kolektivne svesti u domenu učešća u edukativnim programima. Istraživanjem je obuhvaćeno 1435 mladih u tri afričke zemlje: Nigeriji, Ugandi i Keniji. Dobijeni nalazi ukazuju da navedene determinante imaju uticaj na mlade kada donose odluke u vezi učešća u navedenim programima. Osim toga, uz pomoć modela regresije ispitivana je uzročno-posledična veza između stepena učešća mladih u programima i njihovih agropreduzetničkih veština.

Sledeće članak (Zickafoose et al., 2023) se bavi ispitivanjem najznačajnijih kompetencija kod mladih prilikom participiranja u programima agrarnog

preduzetništva. Istraživanjem je obuhvaćena omladina Dominikanske Republike i Kariba. Na bazi popunjenih upitnika koji su prethodno podeljeni mladima, došlo se do zanimljivih rezultata. Oni ukazuju da lične karakteristike mladih, njihove tehničke veštine i nivo dostignutog znanja imaju presudnu ulogu u procesu participiranja u programima podrške mladima da se bave agrarnim preduzetništvom.

Koncipiranje zakonskog okvira u liku strategija razvoja mladih agrarnih preduzetnika u Indoneziji je predmet razmatranja naredne istraživačke studije (Refiswal et al., 2021). U njoj su pomoću Swot analize ispitivane snage, mogućnosti i prepreke koje stoje na putu mladim agrarnim preduzetnicima da učestvuju u programu pod nazivom Penumbuhan Wirausahawan Muda Pertanian (PWMP). Rezultati analize su pokazali da je potrebno kreirati strategije koje će omogućiti: (1) širi pristup mladima neophodnim investicionim sredstvima za pokretanje poljoprivredne proizvodnje; (2) lakši pristup mladima informacije koje su im neophodne kod apliciranja u programima državne podrške; (3) inoviranje objekata u kojima bi se organizovali agropreduzetnički sajmovi i druge agropreduzetničke manifestacije; (4) poboljšanje klime za bavljenje agropreduzetništvom.

Naredna istraživačka studija (Orabi, Esmail & El Sabbagh, 2022) ispituje preduzetničke namere mladih ljudi koji studiraju na Poljoprivrednom fakultetu Univerziteta Sohag. Istraživanjem je obuhvaćeno 150 ispitanika. Oni su popunjavali anketni upitnik koji je sadržao pitanja u vezi njihovih preduzetničkih namera. Rezultati sugerišu da privlačnost profesije ima ključnu ulogu kod mladih kod izbora budućeg zanimanja. Pored toga, većina njih smatra da je nedovoljan nivo preduzetničkog znanja glavna prepreka njihovom većem učešću u programima podrške mladima pod državnim pokroviteljstvom.

Analiziranje sklonosti mladih prema agrarnom preduzetništvu u Turskoj je težište posmatranja sledeće istraživačke studije (Can & Engindeniz, 2017). U njoj su sagledani faktori od uticaja na preduzetničke namere mladih. Na bazi toga, studija nastoji da pronikne u logiku razmišljanja mladih u vezi bavljenja poljoprivrednim zanimanjem u narednom periodu. Osnovu istraživanja čini anketni obrazac koji je podeljen studentima Poljoprivrednog fakulteta u okviru Univerziteta Ege u Izmiru i Kodžaeli Univerziteta. Ukupno 480 studenata je učestvovalo u ovom istraživanju. Dobijeni nalazi sugerišu značaj dvaju faktora prilikom izbora poljoprivrednog zanimanja od strane mladih i to su: iskustvo bavljenja poljoprivrednim zanimanjem od strane članova porodice i prisutnost agrarnih inovacija.

Sledeća istraživačka studija (Thephavanh et al., 2022) analizira motivacione faktore kod mladih koji žele da se bave agrarnim preduzetništvom u Laosu. Istraživanjem su obuhvaćeni stereotipi prisutni kod mladih agrarnih preduzetnika i motivacioni faktori u vezi bavljenja poljoprivrednim zanimanjem. Rezultati su pokazali da značajan procenat mladih (75%) želi da se bavi preduzetničkim aktivnostima u poljoprivrednom sektoru i da najveći deo njih veliku važnost kod odabira profesije pridaje faktorima poput uticaja članova porodice, bliskih prijatelja ili rođaka.

Naredna istraživačka studija (Mujčinović et al., 2024) analizira perspektive politike za podršku razvoja agrarnog preduzetništva u ruralnim sredinama i potencijalne barijere koje stoje na putu njegovog promovisanja. U studiji je zaključeno da politike moraju uvažavati različitosti kod mladih, naročito između njihovih pretenzija i

raspoloživih mogućnosti u pogledu ponuđenih poslova. U tom smislu, neophodno je raditi na jačanju kapaciteta kod mladih, promovisati značaj sticanja veština kroz pohađanje raznovrsnih programa edukacije i generalno približiti im značaj bavljenja agropreduzetničkim aktivnostima u aktuelnim uslovima.

Analiziranje agrarnog preduzetničkog profila mlade populacije u severnim delovima Benina je težište istraživačkog dela sledeće studije (Batonwero, Degla & Agalati, 2023). Analizom je obuhvaćena 301 mlada osoba, metodom slučajnog uzorka. Dobijeni nalazi su pružili jasniju sliku u vezi agrarnog preduzetničkog profila mladih. U tom smislu, identifikovano je četiri profila mladih u zavisnosti od toga da li su preduzetnički nastrojeni. U prvoj grupi su oni koji poseduju preduzetničku dimenziju, dok su u drugoj svrstani oni koji nisu preduzetnički nastrojeni. U radu se došlo do spoznaje da mladima nedostaje veća obrazovanost u agrarnoj sferi, i da je većina onih koji se bave agropreduzetničkim aktivnostima uključena u porodični biznis.

Sledeća istraživačka studija (Henning, Jammer & Jordaan, 2022) ispituje uticaj spoljašnjih i unutrašnjih faktora na agrarne preduzetničke dimenzije mladih u podsaharskoj Africi. Istraživanjem je obuhvaćeno 440 mladih koji su iskazali svoje aspiracije prema preduzetničkim poduhvatima u agraru. Studija je došla do spoznaje da mladi više preferiraju pokretanje i bavljenje preduzetničkim poduhvatima u agraru ukoliko raspolazu određenim preduzetničkim dimenzijama (samouverenost, odlučnost, istrajnost) u kombinaciji sa faktorima (pristup poljoprivrednom zemljištu, vlasništvo nad poljoprivrednim parcelama) koji utiču na njihove odluke u vezi sa tim. Ispitivanjem prepreka na koje nailazi mlada populacija tokom obavljanja preduzetničkih poduhvata u agraru na području Ruske federacije je predmet razmatranja naredne istraživačke studije (Александровна, Игоревна & Алексеевич, 2018). Posebna pažnja je posvećena izazovima sa kojima se mlada populacija suočava tokom pokretanja i obavljanja agrarnih preduzetničkih poduhvata. Nalazi istraživanja sugerisu prisutnost sledećih problema na koje nailazi mlada populacija: (1) postojanje značajnog rizika u vezi sa pokretanjem sopstvenog biznisa u agraru; (2) nedovoljnost kompetencija koje su neophodne za obavljanje preduzetničkih aktivnosti u agraru; (3) otežan pristup informacijama koje se odnose na programe državne podrške mladima da se bave preduzetničkim aktivnostima u agraru.

Razmatranje potencijala razvoja agrarnog preduzetništva u Ukrajini i percepcije mladih u vezi bavljenja preduzetničkim poduhvatima u agraru je fokus naredne istraživačke studije (Іванович, 2021). Istraživanje je pokazalo da značajan procenat anketiranih (čak 98%) ima želju da započne sopstveni posao u agraru. Pri tome, najveći procenat ispitanih ima nameru da se bavi pružanjem usluga i proizvodnjom i preradom poljoprivrednih poslova. U radu je zaključeno da je prisutna nedovoljna državna podrška preduzetničkim aktivnostima u agraru. Tome su najviše doprineli administrativne prepreke i visoki nameti licima u agraru u vidu poreza.

Naredna istraživačka studija (Lediana et al., 2023) analizira participaciju mladih u agrarnim preduzetničkim aktivnostima na teritoriji Indonezije. U tu svrhu, u njoj se sagledavaju faktori od uticaja na preduzetničke namere mladih da se bave agrarnim poslovima. Preduzetnička intencija mladih se posmatra kroz njihovo učešće u poljoprivrednim startupovima. Analizom je obuhvaćeno 738 ispitanika. Nalazi studije ukazuju da faktori poput stava mladih, njihove subjektivne norme i model ponašanja,

igraju ključnu ulogu u formiranju njihove preduzetničke namere u vezi sa obavljanjem agrarnih poslova.

Utvrdjivanje intencije mladih da se bave agrarnim preduzetničkim poduhvatima u Maleziji je centralna tema sledeće istraživačke studije (Bakar et al., 2022). Za potrebe istraživanja, anketni upitnik je popunilo 200 Maležana, starosne dobi od 15 do 40 godina. Dobijeni podaci su analizirani uz pomoć deskriptivne statistike. Njome su opisane demografske karakteristike ispitanika kao i nivo preduzetničke intencije mladih u agraru. Rezultati istraživanja pokazuju da preduzetnička intencija kod mladih još uvek nije na zadovoljavajućem nivou. Tome u prilog govore njihovi različiti stavovi u vezi sa razmatranom tematikom, kao i prisutnost različitih subjektivnih normi.

Sledeća istraživačka studija (Conchado, Ferrándiza & García, 2020) se bavi edukativnim faktorima koji utiču na mlade u vezi sa sticanjem preduzetničkih veština i njihove primene u agraru. Ona posebno naglašava značaj školstva i obuke u procesu sticanja preduzetničkih veština mladih. Rezultati rada pokazuju da većina mladih koji rade u poljoprivrednom sektoru nema fakultetsku diplomu, ali poseduje određene preduzetničke veštine stečene kroz pohađanje programa obuke.

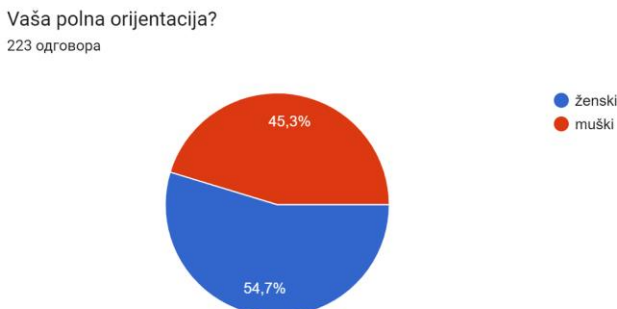
METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

U istraživačkom procesu, u svrhu prikupljanja podataka korišćen je anketni upitnik. Reč je o metodi koji se veoma često koristi među alatima za prikupljanje podataka. Sam anketni upitnik je struktuiran tako da ispitanici daju odgovore na ponuđene izjave. Online platforma Google forms je korišćena za istraživačke potrebe. U prvom delu upitnika, nalaze se pitanja u vezi sociodemografskih karakteristika ispitanika. Drugi deo upitnika sadrži pitanja koja se tiču individualnih sklonosti ispitanika u vezi bavljenja agrarnim preduzetništvom, kao i njihovih ekonomskih i socijalnih percepcija. Nivo značaja ovih pitanja je određen pomoću Likertove skale. Ponuđeni odgovori su bili u rasponu od 1 (uopšte se ne slažem) do 5 (u potpunosti se slažem). U samom istraživačkom procesu je učestovala mlada populacija starosne dobi od 19 do 30 godina. Ukupno 223 ispitanika je davalo odgovore na ponuđena pitanja. Izabrano područje u kome je sprovedeno istraživanje je Jablanički okrug. Vremenski obuhvat u kome je obavljeno prikupljanje podataka bio je od marta do juna 2024. godine.

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Samo istraživanje daje dublje razumevanje intencije mladih da se bave agrarnim preduzetništvom. Na samom početku, prikazane su njihove socio-demografske karakteristike. Najpre, dat je prikaz polne strukture ispitanika (slika 1.)

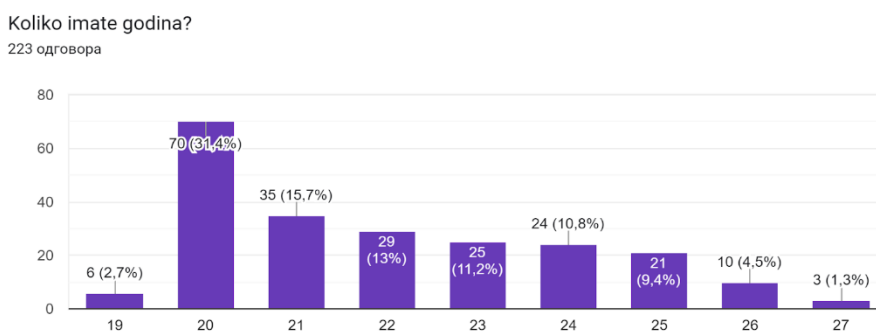
Slika 1.
Polna struktura ispitanika

Dobijeni rezultati pokazuju da je više žena učestovalo u istraživanju. Zapravo, konkretne brojke pokazuju da je procenat ženske populacije na nivou od 54,7%. Na drugoj strani, vidimo da je u ukupnom uzorku ispitanika procenat učešća muške populacije na nivou od 45,3%.

Pored polne strukture ispitanika, naredna socio-demografska dimenzija ispitanika se odnosi na njihovu starosnu dob. Ona je prikazana u nastavku rada (slika 2.). Na prvi pogled sa slike možemo videti da je najveći procenat ispitanika (njih 31,4%) starosne dobi od 20 godina. Pri tome, zapažamo da je u ukupnom uzorku najizraženije učešće ispitanika starosne dobi od 20 do 24 godine (82,1%).

Slika 2.
Godine starosti ispitanika

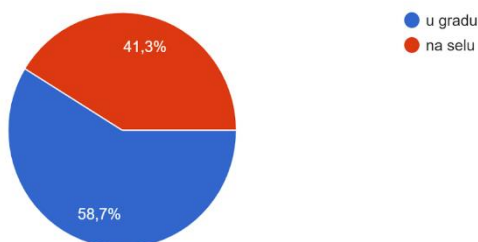

Sledeća socio-demografska dimenzija ispitanika vezana je za njihovo mesto življenja (slika 3.). U zahvaćenom uzorku ispitanika, većina njih je izjavilo da je bilo nastanjeno u gradskoj sredini (58,7%). Na drugoj strani, procenat ispitanika koji je izjavio da živi na seoskom području je bio niži (41,3%).

Slika 3.*Lokacija življenja ispitanika*

Gde živite sa vašom porodicom?

223 одговора

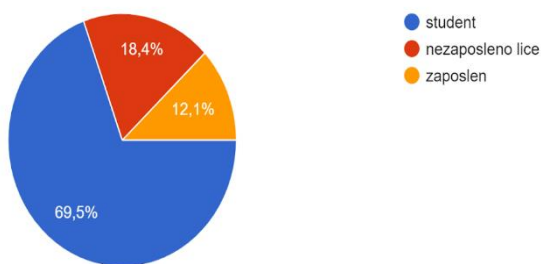

Naredna analizirana socio-demografska karakteristika ispitanika vezana je za njihov radni status (slika 4.). Ono što na prvi pogled možemo videti je da se najveći procenat ispitanika bavi studiranjem. To najbolje ilustruje podatak da je njih čak 69,5% imalo ovaj status. Dalje, zapažamo da se određeni procenat ispitanika izjasnilo da nije u radnom odnosu (18,4%). Najzad, najmanji procenat je izjavilo da nije zaposleno (12,1%).

Slika 4.*Radni status ispitanika*

Koji je vaš radni status?

223 одговора

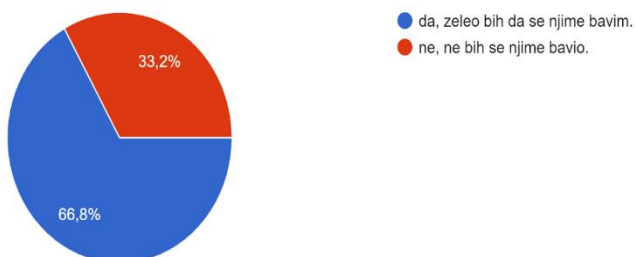
Došli smo do krucijalnog pitanja u samom istraživanju. Ono se odnosi na poglede mladih u vezi bavljenja agrarnim preduzetništvom (slika 5.). Dobijeni rezultati u istraživanju ohrabruju u vezi perspektive mladih da se bave ovim zanimanjem. U tom smislu, većina njih je izjavila da bi želela da se bavi agrarnim preduzetništvom

(66,8%). Nasuprot tome, manji je udeo mlade populacije sa tvrdnjom da se ne bi bavila ovim zanimanjem (33,2%).

Slika 5.

Pogledi mladih oko izbora agrarnog preduzetništva kao budućeg zanimanja

Kakva je vaša orijentacija u pogledu bavljenja agrarnim preduzetništvom u budućem periodu?
223 одговора

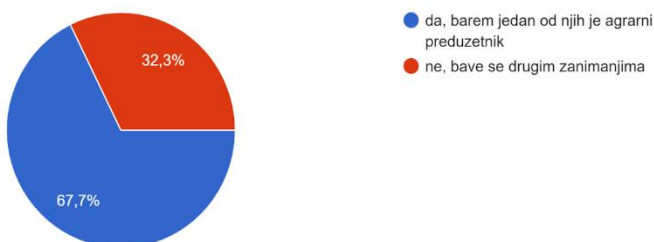

U daljem istraživanju, ispitivano je da li se neko od roditelja mladih već bavi preduzetničkim poslovima u agraru. Dobijeni podaci potkrepljuju činjenicu da roditelji imaju značajan uticaj na mlade u vezi opredeljenja da se bave agrarnim preduzetništvom (slika 6.). Udeo onih koji su se potvrdno izjasnili čini skoro 2/3 od ukupnog broja ispitanika (67,7%). Na drugoj strani, u manjini se nalaze oni koji su bili kategorični (32,3%).

Slika 6.

Bavljenje agrarnim preduzetništvom od strane roditelja

Da li se vaši roditelji bave agrarnim preduzetništvom?
223 одговора

U sledećem koraku, vršeno je ispitivanje u vezi vrste zanimanja kojim se bave roditelji mladih. Dobijeni podaci nedvosmisleno ukazuju da je agrarno preduzetništvo preovlađuje zanimanje kod barem jednog roditelja (slike 7. i 8.). Ovu tvrdnju potkrepljuju podaci u vezi vrste zanimanja kojima se bave očevi mladih. Skoro polovina njih je izjavila da se bavi preduzetničkim poslovima u agraru (43%).

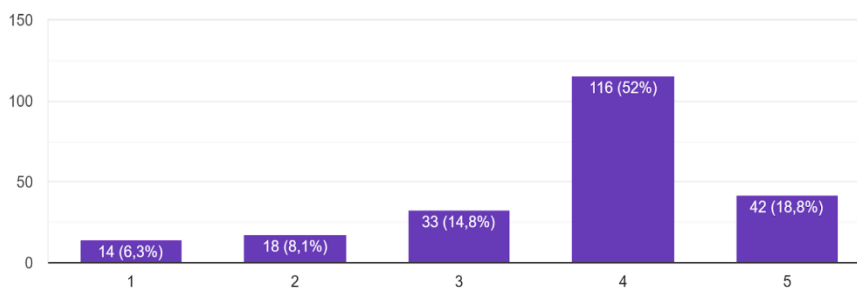
U narednim koracima, pomoću Likertove skale (od 1 do 5) ocenjivane su tvrdnje mladih u vezi njihovih individualnih, ekonomskih i socijalnih sklonosti da se bave agrarnim preduzetništvom. Izbor Likertove skale je veoma koristan alat za ocenu stepena slaganja mladih sa navedenim tvrdnjama (Zakharenko, 2023). Naročito je njegova primena prostrana u anketnim upitnicima kod izražavanja stavova određene grupacije ljudi. U našem slučaju, mladi su imali mogućnost da svaku tvrdnju ocene na skali od 1 do 5. (1- Ne slažem se, 2- U manjoj meri se slažem, 3- Delimično se slažem – pola-pola, 4- U većoj meri se slažem, i 5- U potpunosti se slažem).

Prva grupa tvrdnji se odnosi na individualne sklonosti mladih da se bave preduzetničkim poslovima u agraru. Na samom početku, mladi su se izjašnjavali da li su sposobni da se bave preduzetničkim poslovima u agraru (slika 7.). Dobijeni rezultati ukazuju da preko polovine njih smatra da ima sposobnost da se bavi preduzetničkim poslovima u agraru (52% je zaokružilo opciju 4 - U većoj meri se slažem).

Slika 7.

Sposobnost mladih u vezi bavljenja preduzetničkim poslovima u agraru

Imam sposobnost da budem preduzetnik i bavim se poljoprivrednim poslovima
223 одговора

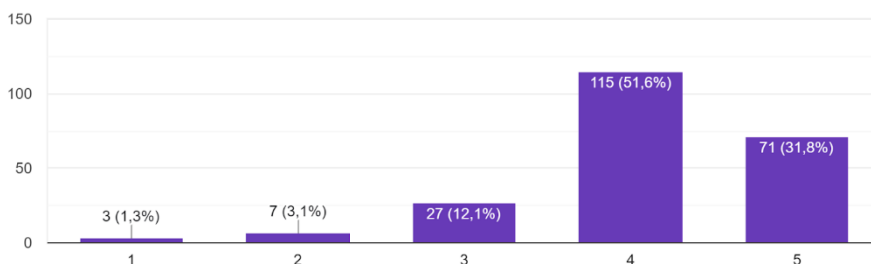

Naredna tvrdnja se odnosi na spremnost mladih da prevaziđu prepreke na koje će naići tokom bavljenja preduzetničkim poslovima u agraru (slika 8.). U ovom slučaju, značajan procenat mladih je izjavilo da bi uspešno prevazišli prepreke tokom obavljanja preduzetničkih poslova u agraru (51,6% je zaokružilo opciju 4 - U većoj meri se slažem)

Slika 8.

Spremnost mladih da se nosi sa preprekama tokom bavljenja preduzetničkih poslova u agraru

Spreman sam da prevaziđem sve poteškoće na koje ću naići tokom obavljanja vlastitih poljoprivrednih poslova
223 одговора

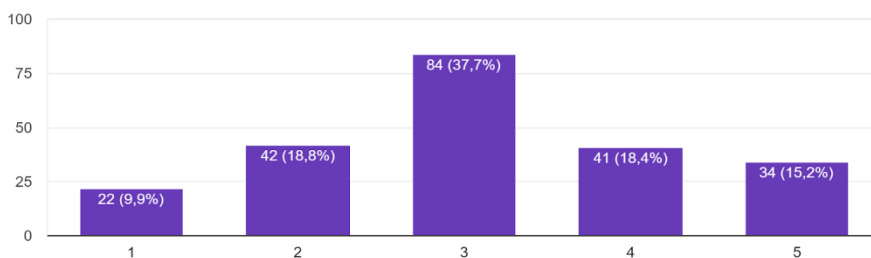

Naredna tvrdnja se odnosi na odlučnost mladih u vezi rešavanja poslovnih izazova iz agrarne sfere (slika 9.). Kod ovog pitanja, postoje oprečna mišljenja mladih. Najveći procenat njih nije u dovoljnoj meri odlučno da rešava poslovne izazove iz agrarne sfere (37,7% je zaokružilo opciju 3 - Delimično se slažem – pola-pola)

Slika 9.

Istrajnost mladih u vezi rešavanja poslovnih izazova iz agrarne sfere

Odlučan sam u nameri da rešim poslovne izazove iz poljoprivredne sfere.
223 одговора

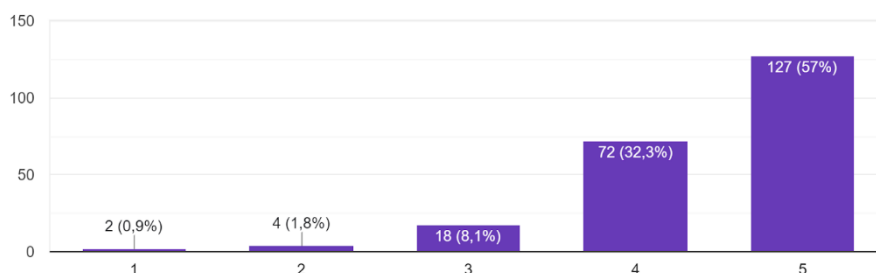

Sledeća tvrdnja koju su mladi ocenjivali je vezana za lično usavršavanje. (slika 10.). Reč je o veoma značajnoj dimenziji budućeg uspešnog mladog preduzetnika. Značajan procenat ispitanika je izjavilo da je kontinuirano usavršavanje važan preduslov za uspeh budućeg preduzetnika (57% njih je zaokružilo opciju 5 - U potpunosti se slažem).

Slika 10.*Kontinuirano usavršavanje kao važna crta uspešnog preduzetnika*

Smatram da je neprekidno lično usavršavanje važna crta savremenog preduzetnika

223 одговора

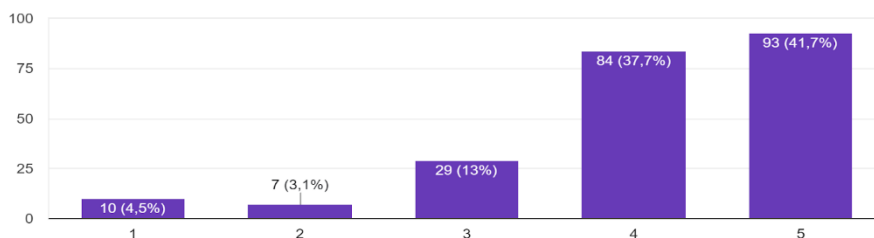

Naredna tvrdnja je vezana za istrajnost u rešavanju poslovnih izazova uz agrarne sfere (slika 11.). Posebno su interesantni dobijeni rezultati u vezi ove tvrdnje. Najveći procenat mladih je potvrdno odgovorilo na ovo pitanje. Zapravo, najveći procenat njih se izjasnilo da bi naporno radili, čak i prekovremeno zarad ostvarenja zacrtanih poslovnih ciljeva (41,7% ja izabralo opciju 5 - U potpunosti se slažem).

Slika 11.*Istrajnost mladih u ispunjenju planiranih poslovnih ciljeva*

Spreman sam da uložim dodatne napore radeći prekovremeno kako bih ostvario zacrtane poslovne ciljeve.

223 одговора

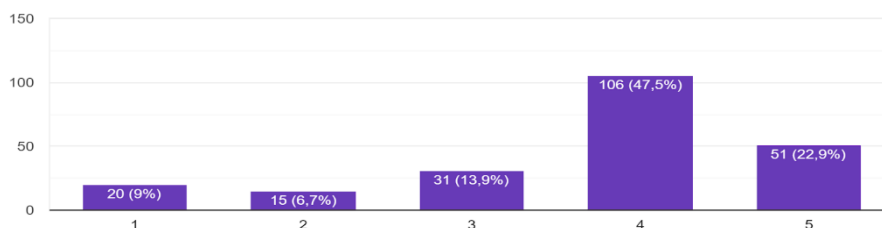
Prihvatanje rizika kod obavljanja preduzetničkih poslova u agraru je naredna tvrdnja na koju su mladi izražavali stepen slaganja (slika 12.). U ovom slučaju, najveći procenat njih je spremno da prihvati rizike koji mogu nastati u vezi sa agrarnom delatnošću (47,5% je zaokružilo opciju 4 - U većoj meri se slažem). Uprkos tome,

mišljenje je da mladi nisu dovoljno upoznati sa mogućim rizicima koji mogu nastati tokom bavljenja preduzetničkim poslovima u agraru.

Slika 12.

Prihvatanje rizika koji se mogu javiti tokom preduzimanja preduzetničkih radnji u agraru od strane mladih

Spreman sam da preuzmem prihvatljive rizike koji se mogu javiti tokom preduzimanja preduzetničkih radnji.
223 одговора

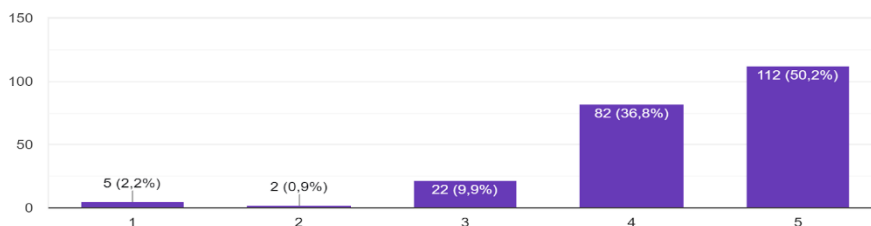

Sledeće pitanje se odnosi na prihvatljivost novih tehnologija u poslovanju od strane mladih (slika 13.). Ova dimenzija je itekako važna u procesu inoviranja nekog poslovnog poduhvata. U ovom slučaju, preko polovine ispitanika je izjavilo da bi prihvatili uvođenje nove tehnologije u svakodnevnim poslovnim aktivnostima (50,2% njih je zaokružilo opciju 5 - U potpunosti se slažem)

Slika 13.

Uvođenje nove tehnologije u svakodnevnom obavljanju preduzetničkih aktivnosti u agraru

Spreman sam da usvojim savremene tehnologije kako bi unapredio svoje poslovanje.
223 одговора

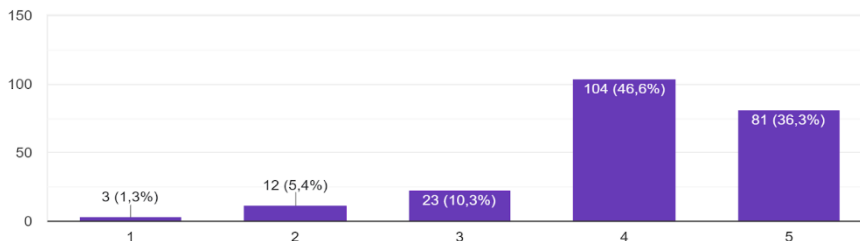

Ekonomski faktori imaju veliku ulogu kod izbora budućeg zanimanja od strane mladih. U prvom planu, to se odnosi na institucionalnu podršku. Sledeće pitanje se upravo odnosi na državnu podršku mladima u procesu razvoja njihovog preduzetničkog potencijala (slika 14.). Zapažamo da značajan procenat mladih smatra da podrška organa državne vlasti ima veliku ulogu u stimulisanju razvoja njihovog preduzetničkog duha (46,6% je izabralo opciju 4 - U većoj meri se slažem)

Slika 14.*Podrška države razvoju preduzetničkog potencijala mladih*

Državna podrška je važna u razvoju preduzetničkog potencijala mladih ljudi.

223 одговора

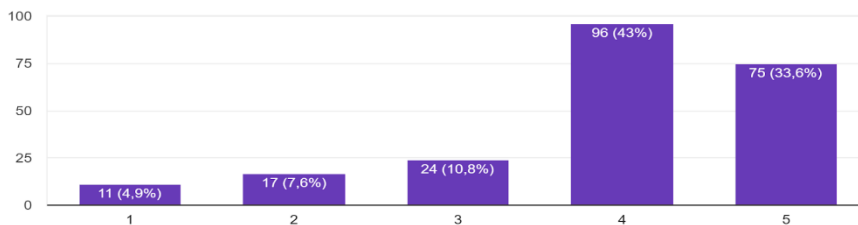

Naredno istraživačko pitanje se nadovezuje na prethodno. Ono se konkretno odnosi na finansijski aspekt državne podrške preduzetničkim aktivnostima u agraru (slika 15.). Na bazi rezultata uočavamo da mladi pridaju veliki značaj finansijskoj podršci države razvoju preduzetničkog duha u agraru. Interesan je podatak da ogromna većina njih (76,6% zaokružilo opcije 4 i 5.) smatra da prisutnost finansijskih državnih stimulansa igra veliku ulogu u procesu pokretanja agrarnih preduzetničkih aktivnosti.

Slika 15.*Financijska podrška države započinjanju preduzetničkih aktivnosti u agraru*

Financijska izdvajanja kao vid podrške preduzetničkim aktivnostima u poljoprivredi su dobar motiv da se njima bavim u budućnosti

223 одговора

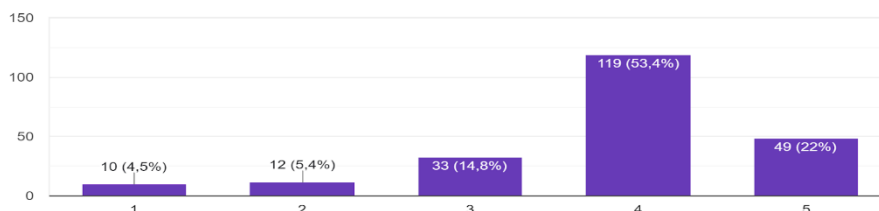
Sledeće pitanje na koje su mladi odgovarali u anketnom upitniku je vezano za novčane naknade po osnovu obavljanja preduzetničkih aktivnosti u agraru (slika 16.). Ostvareni rezultati pokazuju da mladi pridaju veliki značaj finansijskom aspektu u vidu pristojne zarade (53,4% je odgovorilo potvrdno, tj. zaokružilo opciju 4 - U većoj meri se slažem)

Slika 16.

Mogućnost ostvarenja zarade po osnovu obavljanja preduzetničkih aktivnosti u agraru

Bavio bih se agrarnim preduzetništvom jer ono donosi pristojnu zaradu.

223 одговора

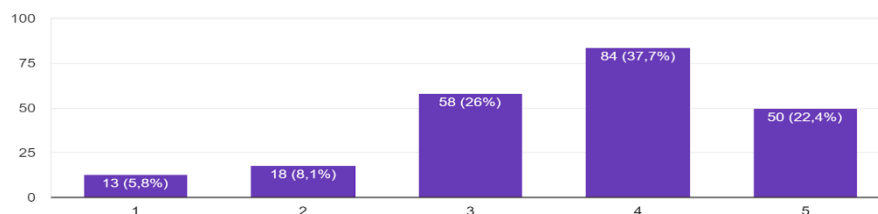
U nastavku istraživanja, dat je prikaz socijalnih aspekata mladih u vezi sa bavljenjem agrarnim preduzetničkim aktivnostima. U tom smislu, mladi su najpre izražavali svoj stav u vezi njihove spremnosti da zadovolje osnovne društvene potrebe kroz obavljanje agrarnih preduzetničkih aktivnosti (slika 17.). Zapažamo da su dobijeni nalazi u ovom slučaju šarenoliki. Najveći broj njih je odgovorilo potvrdno (37,7% je zaokružilo opciju 4 - U većoj meri se slažem). Bez obzira na ovaj rezultat, smatramo da mladi nisu dovoljno upoznati sa korisnim društvenim efektima po osnovu obavljanja agrarnih preduzetničkih aktivnosti.

Slika 17.

Spremnost mladih da ispune osnovne društvene potrebe po osnovu obavljanja agrarnih preduzetničkih aktivnosti

Spreman sam da obavljajući agrarne preduzetničke poslove zadovoljim osnovne društvene potrebe.

223 одговора

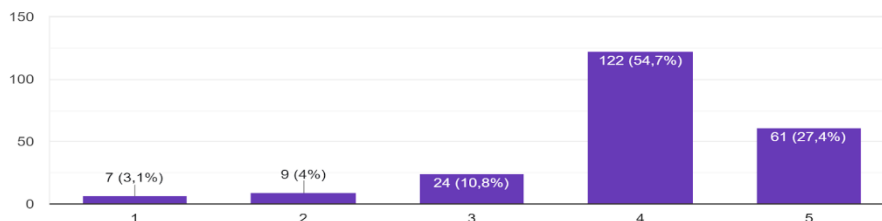
Naredno istraživačko pitanje je vezano za socijalno umrežavanje. Bliže rečeno, mladi su se izjašnjavali koliko su spremni da se udruže sa drugim ljudima u svrhu iskorišćenja poslovne prilike koja im se pruža (slika 18.). Kod ovog pitanja, preko polovine njih je izjavilo da su spremni da iskoriste mogućnost povezivanja sa drugim ljudima (54,7% je izabralo opciju 4 - U većoj meri se slažem)

Slika 18.

Spremnost mladih da se povezuju sa drugim ljudima u poslovnim poduhvatima

Spreman sam da se udružim sa drugim ljudima kako bih iskoristio poslovnu priliku koja mi se pruža.

223 одговора

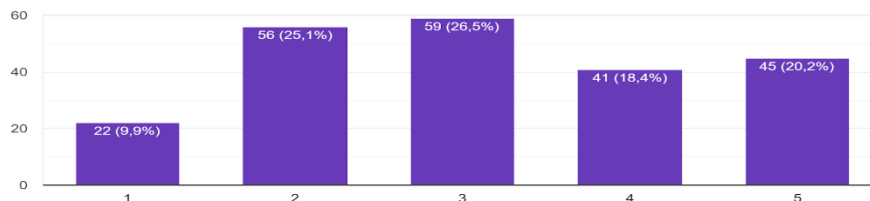
Došli smo do pitanja u vezi spremnosti mladih da vrše novčane pozajmice u svrhu pokretanja agrarnih preduzetničkih aktivnosti (slika 19.). Dobijeni rezultati su šarenoliki, što ukazuje nedovoljnu spremnost mladih da se novčano uzajmljuju od drugih. Vidimo da je preko polovine od ukupnog broja anketiranih zaokružilo opcije 3 - Delimično se slažem – pola-pola, i 2- U manjoj meri se slažem).

Slika 19.

Spremnost mladih da se novčano uzajmljuju u svrhu pokretanja agrarnih preduzetničkih aktivnosti

Spreman sam da pozajmim novac od ukućana ili bliskih prijatelja za pokretanje agrarne preduzetničke aktivnosti.

223 одговора

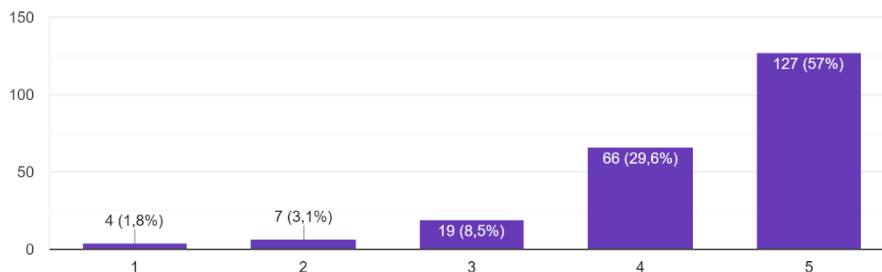
Najzad, poslednje pitanje na koje su mladi odgovarali vezano je za njihovu spremnost da potraže poslovne savete od bliskih članova porodice ili prijatelja (slika 20.). Dobijeni nalazi ukazuju da većina mladih smatra da je korisno da potraže savete od bliskih članova porodice ili prijatelja u vezi poslovnih pitanja. Interesantno je da je jedino kod ovog pitanja najveći procenat mladih (57%) zaokružilo opciju 5 – U potpunosti se slažem.

Slika 20.

Spremnost mladih da potraže poslovne savete od bliskih članova porodice ili prijatelja

Spreman sam da potražim savete od ukućana ili bliskih prijatelja oko nekih poslovnih pitanja.

223 одговора

ZAKLJUČAK

Imajući u vidu da preduzetništvo ima sve značajniju ulogu u ekonomskom razvoju zemalja, izražena je potreba, teorijska i društvena u pogledu razumevanja i kreiranja identiteta mladih da se njime bave. Prepoznato je da agrarni sektor ima kapacitete da angažuje mlade ljude, preduzetnički orijentisane koji imaju inspirativne ideje. Upravo, dalja perspektiva ovog sektora u značajnoj meri zavisi od razvoja novih agrarnih poduhvata od strane mladih ljudi. S tim u vezi, osnovna svrha rada je da ispita uticaj individualnih, ekonomskih i socijalnih faktora na preduzetničku sklonost mladih u agraru. U radu su najpre analizirane socio-demografske karakteristike ispitanika. Konkretno, rezultati rada ukazuju da je u istraživanju učestvovalo više žena nego muškaraca (54,7% žena, naspram 45,3% muškaraca). Dalje, najveći procenat ispitanika je starosne dobi od 20-24 godina (82,1%). Veći procenat ispitanika je izjavio da živi u gradskoj sredini (58,7%). Pored toga, većina njih se izjasnila da se školuju, tj. da imaju status studenta (69,5%). Što se tiče ključnog istraživačkog pitanja, u vezi izjave ispitanika da li bi želeli da se bave agrarnim preduzetništvom u budućem periodu, rezultati su ohrabrujući. S tim u vezi, većina anketiranih je izjavila da sebe vidi kao agrarnog preduzetnika (66,8%). Dalje, rezultati rada su pokazali da izbor profesije bliskih članova porodice, tj. roditelja ima značajnu ulogu kod izbora zanimanja njihove dece (67,7%).

Posmatrajući individualne faktore, tj. sklonosti mladih, kod većine njih dominiraju potvrdni odgovori. Jedino je problematična njihova neodlučnost u vezi rešavanja poslovnih izazova iz agrarne sfere (najveći procenat njih, tj. 37,7% se izjasnilo zaokruživanjem treće ponuđene opcije). Među ekonomskim faktorima, najveći značaj mladi pridaju onim u vezi ostvarenja zadovoljavajuće zarade (53,4% odgovorilo potvrdno). Najзад, sagledavajući grupaciju socijalnih faktora, rezultati ukazuju da je kod mladih prisutna zadovoljavajuća svest i socijalna uključenost po pitanju bavljenja

agrarnom preduzetničkom aktivnošću. Zapažamo da je kod većine njih prisutna predrasuda u vezi novčanih pozajmica za pokretanje preduzetničke aktivnosti u agraru (najveći procenat mladih, tj. 26,5% je delimično sigurno u vezi pozajmljivanja novčanih sredstava).

Sumirajući rezultate istraživanja, zaključujemo da studija ima izvesna ograničenja. Najpre, smatramo da je prisutan disbalans na relaciji odnosa broja žena i muškaraca obuhvaćenih istraživanjem. Ovaj odnos je u korist žena. Dalje, većina njih je izjavila da je nastanjena u gradskoj sredini i bez zaposlenja. Naredno ograničenje je vezano za metod pribavljanja podataka. S obzirom da su navedena pitanja u anketnom upitniku zatvorenog tipa, nedostaju pitanja otvorenog tipa koja bi dala potpuniju sliku ispitivane teme. U vezi sa tim, preporuka je da pravci budućih istraživanja budu usmereni ka korišćenju složenijeg metoda prikupljanja podataka. Poželjno je da narednim istraživanjem budu obuhvaćeni mladi sa šireg područja zemlje. Neophodan je kontinuiran napor državnih organa vlasti u pravcu daljeg stimulisanja preduzetničkih aktivnosti u agraru među mladima. To podrazumeva organizovanje programa edukacije i radionica na kojima bi se mladi bolje informisali i stekli neophodna znanja u vezi pokretanja preduzetničkih agrarnih aktivnosti.

LITERATURA

1. Adeniyi, A.O., Gamede, V., & Derera, E. (2024). Individual entrepreneurial orientation for entrepreneurial readiness, *Humanities and Social Sciences Communications*, 11(1):1-10, DOI:10.1057/s41599-024-02728-9
2. Adeyanju, D., Mburu, J., Gituro, W., Chumo, C., Mignouna, Dj., Mulinganya, N., & Ashagidigbi, W. (2023). Can young agripreneurs improve their skills through agripreneurship empowerment programmes? Evidence from Africa, *Heliyon* 9(1):e12876, DOI:<https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e12876>
3. Al-Tekreeti, T., Al Khasawneh, M. & Dandis, A.O. (2024). Factors affecting entrepreneurial intentions among students in higher education institutions, *International Journal of Educational Management*, 38(1): 115-135, <https://doi.org/10.1108/IJEM-09-2023-0470>
4. Babu, S.C., Franzel, S.C., Davis, K., Srivastava, N. (2021). Drivers of Youth Engagement in Agriculture: Insights from Guatemala, Niger, Nigeria, Rwanda, and Uganda, IFPRI Discussion Paper 2010, Available at: SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3816619>
5. Bakar, T.A., Hajar, R.S., Abdullah, F.A., Liew, J.Y., Nor, M.M., Norhafizah, M.Z., & Rosli, F. (2022). Youth Intention on Agricultural Entrepreneurship, 4th International Conference on Tropical Resources and Sustainable Sciences, 1102(1):012022, DOI:10.1088/1755-1315/1102/1/012022
6. Batonwero, P., Degla, P.K., & Agalati, B. (2023). Typologie du profil entrepreneurial des jeunes dans le secteur agricole au Nord Bénin, *Revue Marocaine des Sciences Agronomiques et Vétérinaires*, 11(1): 119-127.
7. Bildirici, N., & Çalık, E.B. (2021). Aquaponic Sistemlerde Tarımsal Girişimcilik, ISPEC 7th INTERNATIONAL CONFERENCE on AGRICULTURE, ANIMAL SCIENCES and RURAL DEVELOPMENTAt, Turkey.
8. Bilewicz, E., & Tsimayeu, A. (2021). Intentions and Barriers of Youth Entrepreneurship in Belarus, *European Research Studies Journal*, Vol. XXIV (2B), pp. 956-966.

9. Božić, K. (2023). THE ROLE OF THE FACULTY IN THE DEVELOPMENT OF THE ENTREPRENEURIAL SPIRIT AMONG YOUTH IN THE REPUBLIC OF SRPSKA, *Journal of Faculty of Economics Brcko*, 17(1):42-51, DOI: <https://doi.org/10.7251/ZREFB2317042B>
10. ÇAKMAK, İ., & DÜŞÜKCAN, M. (2020). GİRİŞİMCİLİK VE GİRİŞİMCİ KİŞİLİĞİNİN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: FIRAT ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR UYGULAMA, *Uluslararası Turizm, Ekonomi Ve İşletme Bilimleri Dergisi*, 4(2), 01–19.
11. Can, B.A., & Engindeniz, S. (2017). Gençlerin Tarımsal Girişimcilik Eğilimleri: Türkiye’de Örnek Bir Araştırma, In: Koc, S., Orhan, A., & Gozen, M.C. (Editors), *Kayıt dışı istihdam ve ekonomi*, Kocaeli Üniversitesi.
12. Conchado, A., Ferrándiza, J., & García, G. (2020). Análisis de las competencias en emprendimiento de los emprendedores agrarios españoles, *Conference: INNODOCT*, DOI:10.4995/INN2020.2020.11818
13. Henning, J.I.F., Jammer, B.D., & Jordaan, H. (2022). Youth participation in agriculture, accounting for entrepreneurial dimensions, *Southern African Journal of Entrepreneurship and Small Business Management* 14(1), a461, DOI: <https://doi.org/10.4102/sajesbm.v14i1.461>
14. Janačković, M., & Dimitrijević, O. (2024). RESEARCH ON THE ATTITUDE OF YOUNG PEOPLE REGARDING THE ATTRACTIVENESS OF AGRICULTURE: A CASE STUDY OF SERBIA, *Ekonomika Poljoprivrede*, 71(2), 365–380, DOI: <https://doi.org/10.59267/ekoPolj2402365J>
15. Jegak, U., D’Silva, J., Shaffril, H.A.M., & Samah, B.A. (2010). The attitude, belief, support and knowledge level of the youth and their acceptance towards agriculture contract farming, *Journal of Social Sciences*, 6(3): 350-355, DOI: <https://doi.org/10.3844/jssp.2010.350.355>
16. Jomah, N.B. (2018). Students' Perceptions of Factors Influencing Entrepreneurial Intention at King Saud University in Saudi Arabia, *Journal of Education and Practice*, 9(17): 92-101.
17. Kujović, E., i Meta, M. (2022). Globalizacija i ekonomska politika, *Ekonomski izazovi*, 11(22):77-88, DOI: 10.5937/EkoIzazov2221077K
18. Kunday, Çakır, C. (2017). Young people's emotional intelligence promoting entrepreneurial orientation: enhanced by education, *International Journal of Entrepreneurship and Small Business*, 30(3):341, DOI:10.1504/IJESB.2017.10002558
19. Ledian, E., Perdana, T., Deliana, Y & Sendjaja, T.P. (2023). Sustainable Entrepreneurial Intention of Youth for Agriculture Start-Up: An Integrated Model, *Sustainability*, 15, 2326, <https://doi.org/10.3390/su15032326>
20. Martins, J.M., Shahzad, M.F., & Xu, S. (2023). Factors influencing entrepreneurial intention to initiate new ventures: evidence from university students, *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, vol. 12(1): 1-27, Springer.
21. Mujčinović, A., Bojnec, Š., Nikolić, A., Bušljeta Tonković, A., Gašparović, S., Lazereg, M., Stojanović, A., & Bojadjieva, D. (2024). Pathways for Young Farmers' Entrepreneurship in Sustainable Rural Development, In: Simões, F., & Erdogan, E. (Editors), *NEETs in European rural areas: Individual features, support systems and policy measures*, pp. 69-87, DOI:10.1007/978-3-031-45679-4_5
22. Musiiwa, D., Khaola, P., & Rambe, P. (2019). Effects of Emotions on the Entrepreneurial Attitudes, Selfefficacy and Intentions of University Students, *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, Volume 8, URI: <http://hdl.handle.net/11462/2130>

23. Nwibe, K.J., & Ogbuanya, T.C. (2024). Emotional intelligence and entrepreneurial intention among university undergraduates in Nigeria: exploring the mediating roles of self-efficacy domains, *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 13(1): 1-22.
24. Orabi, M.A., Esmail, N., & El Sabbagh, M.S. (2022). A study on entrepreneurial intention among the rural - agricultural students, Volume 4, Issue (4), pp: 37-50, DOI: 10.21608/SVUIJAS.2022.180105.1250
25. Owoseni, O. O., Mayungbo, O. A., Olatunji, O. A., & Okunola, O. E. (2021). Will emotional intelligence predict entrepreneurial intentions? *North American Journal of Psychology*, 23(1), 1–14.
26. Rabithoh, D.F., Herlina, L., & Firman, A. (2023). Analysis of the Factors Affecting Business Performance of Young Agricultural Entrepreneur Development Program (PWMP), *Jurnal Ilmu Ternak Universitas Padjadjaran*, 23(1):22-33, DOI: <https://doi.org/10.24198/jit.v23i1>, Available at: <https://jurnal.unpad.ac.id/jurnalilmuternak/issue/view/2117>
27. Refiswal, E., Julianti, T., Supriana, Iskandarini. (2021). Development strategy of young agricultural entrepreneurs, *IOP Conference Series Earth and Environmental Science*, Bristol, 782(2):022059, DOI:10.1088/1755-1315/782/2/022059
28. Romero-Parra, R. M., Romero-Chacín, J., & Barboza-Arenas, L. A. (2022). Relación entre perfil y visión emprendedora de estudiantes universitarios, *Retos Revista de Ciencias de la Administración y Economía*, 12(23), pp. 67-82, <https://doi.org/10.17163/ret.n23.2022.04>.
29. Thephavanh, M., Philp, J.N.M., Nuberg, I., Denton, M., & Alexander, K. (2022). Narrative Insights Reveal the Motivations of Young Agricultural Entrepreneurs in Laos, *Sustainability*, 14(20):13113, DOI:10.3390/su142013113
30. Zakharenko, A. (2023). What is a Likert Scale? Available at: <https://aidaform.com/blog/likert-scale-definition-examples.html> (Pristupljeno 12.08.2024. godine)
31. Zekir, C., & Bektas, G. (2022). Duygusal zekâ ve girişimcilik niyeti arasında öz yeterliliğin aracılık ilişkisi, *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt. 6, Sayı. 1, pp. 11–21, DOI: 10.14744/ysbed.2022.00014
32. Zickafoose, A., Wingenbach, G., Baker, M., & Price, E. (2023). Developing Youth Agricultural Entrepreneurship in Latin America and the Caribbean, *Sustainability*, 15, 15983, <https://doi.org/10.3390/su152215983>
33. Александровна, Ч.Л., Игоревна, Я.Н., & Алексеевич, М.С. (2018). Проблемы привлечения молодого поколения в отрасль сельского хозяйства РФ, *Сельское хозяйство*, №3, Доступны на: <https://cyberleninka.ru/article/n/problemy-privlecheniya-molodogo-pokoleniya-v-otrasl-selskogo-hozyaystva-rf> (Доступ 26.07.2024.)
34. Іванович, С.А. (2021). Розвиток молодіжного підприємництва в аграрній сфері: проблеми та перспективи, *Bulletin of Sumy National Agrarian University*, 3(89), 38-45, DOI: <https://doi.org/10.32845/bsnau.2021.3.6>

SUMMARY

The interest of young people in their career prospects in the era of rapid changes on the global level is taking on new contours. In such a constellation, the agricultural sector has become an attractive area for young people, especially those who want to develop their entrepreneurial tendencies. The paper examines the agrarian entrepreneurial tendencies of young people in the Jablanica district. For research purposes, a survey technique was used. With the help of the Google Forms platform, young people answered questions regarding their inclination to engage in entrepreneurial activities in agriculture. The results obtained in this way indicate that the biggest obstacles for young people to engage in entrepreneurial activities in agriculture are the presence of a significant degree of indecision in solving business challenges from the agrarian sphere, as well as the instability of social breadth in solving certain business situations. The paper shows that young people see the agricultural sector as an attractive area for the development of their entrepreneurial tendencies.